

MỤC ĐÍCH VÀ PHƯƠNG PHÁP KIỂM TRA KỸ NĂNG VIẾT Ở GIAI ĐOẠN NÂNG CAO

NGUYỄN PHÚ TƯỜNG
LÂM THỊ PHÚC HÂN
Khoa NN & VH Anh-Mỹ

I. Đặt vấn đề

Để thúc đẩy quá trình học tập của sinh viên, việc kiểm tra đánh giá đóng một vai trò khá quan trọng. Kiểm tra đánh giá không những góp phần hoàn thiện quá trình dạy và học của người thầy mà còn động viên, khuyến khích quá trình học của trò. Nhờ có kiểm tra đánh giá, người thầy có thể nhận thấy rõ khả năng của học sinh, xác định được điểm mạnh, điểm yếu của từng học sinh trong từng môn học và qua đó sửa đổi, điều chỉnh những phương pháp thủ thuật trên lớp cho phù hợp. Về phía học sinh, kiểm tra đánh giá là một cơ hội để họ có thể thử sức mình, kiểm tra lại kiến thức của mình để rồi có những thay đổi phù hợp trong cách học, thúc đẩy hơn nữa quá trình học và đạt kết quả cao hơn.

Tuy nhiên nếu hình thức, cách tổ chức cũng như nội dung của bài kiểm tra không phù hợp, không đáp ứng được đầy đủ yêu cầu của quá trình kiểm tra, đánh giá thì kết quả thu được sẽ không như ý muốn và có thể có ảnh hưởng tiêu cực đến quá trình dạy và học.

Dưới đây chúng tôi xin trình bày rõ mục đích, hình thức và nội dung kiểm tra, cụ thể về kỹ năng viết ở giai đoạn nâng cao.

Để hiểu rõ quá trình kiểm tra, chúng tôi sẽ giới thiệu qua về việc dạy viết ở giai đoạn nâng cao (cụ thể là năm thứ 3).

II. Dạy kỹ năng viết ở năm thứ 3

Như các báo cáo khoa học ở tổ và ở khoa vào năm học trước (98-99), chúng ta đã biết rằng:

Dạy viết ở năm thứ ba đang được tiến hành dựa trên các phương pháp thủ thuật theo quan điểm: "lấy người học làm trung tâm". Có nghĩa là người học được tham gia trực tiếp vào quá trình dạy. Họ cùng bàn bạc, thảo luận với thầy để giúp quá trình học của họ hoàn thiện hơn, sáng tạo hơn.

Ngoài ra, đối tượng dạy viết ở năm thứ ba là những học sinh đã lĩnh hội được một khối lượng kiến thức nhất định về ngôn ngữ (tiếng Anh) về ngữ âm, ngữ pháp, từ vựng. Họ cũng đã được trang bị những hiểu biết nhất định về các kỹ năng: nói, nghe, đọc, viết những năm trước, và ít nhiều họ đã hình thành được những kỹ năng đó trong giao tiếp. Bởi vậy dạy viết ở năm thứ ba là chuyển trọng tâm từ sản phẩm viết (product) sang quá trình viết (process). Quá trình này giúp cho người học biết cách chuyển các kiến thức, ý nghĩ thành bài viết, tạo điều kiện cho người học thực hiện các bước tập viết. Đây là một quá trình thực hành có ý thức của người học, đòi hỏi có sự động não tích cực, giúp cho học sinh thu nhập kiến thức rõ ràng và chủ động, vượt qua được cái mà họ thường cho là khó: không biết viết gì. Quá trình này còn giúp học sinh nâng cao quá trình tập viết các bài luận phức tạp hơn và hỗ trợ cho sự phát triển ở mức cao hơn khả năng trình bày bằng văn bản (báo cáo khoa học năm 98-99).

Cụ thể nội dung dạy viết ở năm thứ 3 bao gồm các thể loại sau: viết đoạn, tả biểu đồ, biểu bảng, viết các bài bình luận, phân tích hoặc các bài nghiên cứu, tổng quan ngắn về một vấn đề hay một chủ điểm nào đó.

Trên đây là tóm tắt về nội dung và cách dạy viết cho học sinh năm thứ ba. Sau đây chúng tôi xin chuyển sang trình bày phần kiểm tra đánh giá kỹ năng viết dựa trên nội dung và yêu cầu đã đề cập đến.

III. Hình thức và nội dung kiểm tra đánh giá kỹ năng viết ở giai đoạn nâng cao

1. Tầm quan trọng của kiểm tra viết trong quá trình dạy viết (hay mục đích của kiểm tra viết)

Dạy viết mà không có sự kiểm tra, điều đó hoàn toàn không thể xảy ra, nhất là trong quá trình dạy viết bằng ngoại ngữ. Phải chăng là vì việc kiểm tra đó có lợi cho cả người thầy và người trò. Qua bài viết, kiến thức về ngôn ngữ, về phong cách viết, cách hành văn và nhiều thiếu hụt về kiến thức xã hội, chính trị v.v ... được thể hiện khá rõ.

Những bài kiểm tra viết làm trên lớp hay ở nhà đều có tác dụng cung cấp cho người thầy những hiểu biết quý giá về học trò của mình, không những về ý tưởng, tư duy mà còn về khả năng ngôn ngữ và cách diễn đạt. Ngoài ra người thầy còn cảm nhận được trí tưởng tượng, sự hiểu biết về kiến thức xã hội, văn hóa của học sinh. Những phát hiện này thực tế rất quan trọng trong sự hoàn thiện quá trình dạy của người thầy. Họ có thể chú trọng đến những điểm cốt yếu của bài học, ôn lại những phần học sinh còn kém và tự đánh giá được hiệu quả trong quá trình dạy của mình.

Về phía học sinh, sau những bài viết kiểm tra với cách sửa lỗi phù hợp của thầy, họ có thể rút ra nhiều kinh nghiệm quý báu cho bản thân về kiến thức ngôn ngữ, kiến thức về kỹ năng viết cũng như kiến thức nền của họ.

Kiểm tra đồng thời như một nguồn động lực mới động viên khuyến khích người học vươn lên đạt kết quả cao hơn nữa. Nó cũng có tác dụng như một phần thưởng đối với quá trình học tập vất vả của học sinh.

Với những lý do trên, kiểm tra viết là một công đoạn không thể thiếu được trong quá trình dạy và học viết.

2. Các loại hình kiểm tra được thực hiện trong năm học

a/ **Achievement test.** Loại hình kiểm tra này được dùng vào cuối học kỳ I và cuối học kỳ 2. Kiểm tra chất lượng nhằm đánh giá thành tích học tập của học sinh trong suốt một học kỳ hoặc cả năm. Kết quả kiểm tra này thể hiện sự tiến bộ, khả năng sử dụng ngôn ngữ giao tiếp viết sau một thời gian học viết và luyện tập theo phương pháp lấy người học làm trung tâm. Việc hướng dẫn và giúp đỡ học sinh kỹ năng viết của giáo viên tùy thuộc vào giá trị chất lượng của các sản phẩm viết mà tiếp tục hay điều chỉnh (thủ thuật cũng như tài liệu dạy).

b/ **Diagnostic test:** Chúng tôi thường dùng loại hình kiểm tra này để tìm hiểu những điểm yếu của học sinh khi sử dụng ngôn ngữ trong giao tiếp viết. Diagnostic test được sử dụng vào đầu năm học (tuần thứ nhất). Trên thực tế, kiểm tra cuối học kỳ I chúng tôi cũng coi như vừa kiểm tra kết quả cuối học kỳ vừa tìm ra điểm yếu của học sinh (for diagnostic purpose) để tìm cách bổ xung, khắc phục trong học kỳ hai.

c. **Proficiency test.** Theo chương trình dạy môn thực hành tiếng của chúng tôi đề ra là học sinh phải có khả năng viết thành thạo và nhanh một đoạn văn (a paragraph) và một bài giải trình số liệu (interpretation of data) cuối học kỳ I; đến cuối học kỳ II học sinh có thể viết một bài luận (tranh luận, trình bày quan điểm về một vấn đề mang tính xã hội (argument or giving opinion). Với mục đích như vậy chúng tôi thực hiện việc kiểm tra khả năng viết của học sinh, năng lực sử dụng ngôn ngữ viết thành thạo trong vài lĩnh vực. Proficiency test cũng là loại hình kiểm tra toàn bộ khả năng ngôn ngữ của học sinh (grammatical structures, vocabulary, genre...).

Chúng tôi luôn xem xét kỹ lưỡng các mục đích của các đợt kiểm tra. Trong thực tế, tuy vậy, cùng một bài kiểm tra có thể dùng cho cả hai mục đích (both achievement and proficiency testing).

3. Kiểm tra cái gì? Kiểm tra thế nào?

Khi thực hiện kiểm tra môn thực hành viết, chúng tôi thực hiện theo ba giai đoạn chính, phù hợp với mục đích của ngôn ngữ học sinh đang hoặc vừa học xong.

Giai đoạn 1: Kiểm tra về ngôn ngữ được chú ý. Phần kiểm tra này chủ yếu tập trung vào cấu trúc ngữ pháp. Do vậy đề thi thường có một phần (10 câu) chuyển đổi cấu trúc ngữ pháp sao cho nghĩa của câu không đổi.

Giai đoạn 2: Kiểm tra khả năng sử dụng các cấu trúc ngôn ngữ nhằm mục đích nhất định mang tính xã hội.

Ví dụ như các cấu trúc One of the most obvious reasons why...

Another reason is that...

để viết một đoạn văn bài thành luận kiểu nguyên nhân - kết quả (cause and effect).

Giai đoạn 3: Kiểm tra khả năng dùng ngôn ngữ đã học để tranh luận, diễn đạt suy nghĩ, tư tưởng của học sinh. Đây là loại bài kiểm tra mang tính tâm lý ngôn ngữ học và ngôn ngữ - xã hội học. Ở giai đoạn này chúng tôi có thể đánh giá được khả năng sử dụng ngôn ngữ giao tiếp của học sinh, thấy được đặc điểm tư duy của học sinh (còn ảnh hưởng nhiều hay ít phương thức tư duy của người châu Á) và thấy được sự hiểu biết về xã hội nói chung của học sinh.

Ở giai đoạn này chúng tôi đã mạnh dạn đưa vào đề kiểm tra của học sinh các bài giải trình số liệu và viết luận. Hai bài này học sinh sẽ viết vào cùng một lúc, được tính thành hai phần của bài kiểm tra. Hình thức này giống như kiểu bài khi IELTS được dùng để đánh giá khả năng về ngôn ngữ giao tiếp (communicative competence) cho học sinh Việt Nam (hoặc các nước) muốn học tập tại một số nước nói tiếng Anh như Anh, Úc, Canada, Tân Tây Lan.

Kết luận

Đối với sinh viên năm thứ ba, học môn thực hành tiếng theo đường hướng lấy người học làm trung tâm, thì việc kiểm tra các kỹ năng ngôn ngữ, đặc biệt là kỹ năng viết có một vai trò quan trọng trong việc đánh giá khả năng ngôn ngữ của học sinh. Qua các bài kiểm tra viết, phương pháp lấy người học làm trung tâm đã được khẳng định và tỏ rõ tính ưu việt của nó. Học sinh viết tự tin hơn và sử dụng ngôn ngữ chính xác, thích hợp hơn cho nhiều mục đích xã hội.